

Desesperança

Desgràcia de J.M. Coetzee

Tot i que el títol de la novel·la del Nobel sud-africà al·ludeix a un estat, aquesta obra narra un procés: el de caure en la desgràcia. La novel·la explica la història de David Lurie, un professor d'uni-versitat que als seus cinquanta anys fa bé la se-va feina però sense entusiasme, sense una espe-cial empatia cap al seu entorn i gairebé sense creure en sí mateix tot i que està component una òpera de càmera sobre Byron a Itàlia que seria bona si s'hi esforçés. La seva caiguda co-mença en el moment en què s'obsessiona amb una alumna a la que va perseguint fins que aconsegueix tenir una relació amb ella en la que no queda clar si ella hi accedeix per voluntat pròpia o sotmesa al poder que ell, com a professor, exerceix sobre ella. Posteriorment hi ha una denúncia en la que ell intenta explicar-se i justificar-se sempre pensant que no ha ac-tuat de mala fe, que el que va passar no va ser un abús sinó un impuls i, per tant, es nega a declarar-se culpable i a assumir la seva responsabilitat. Així que és expulsat de la Universitat. Llavors decideix anar a viure amb la seva filla Lucy, i intenta adaptar-se a la vida d'ella, als seus diàlegs buits, a les passejades amb els

gossos, a l'entorn, el de la Sudàfrica negra. Quan sembla que co-mença a establir-se una relació real entre els dos, un dimecres al matí mentre passegen i tenen la que potser és la seva conversa més sincera, la desgràcia arriba en forma de tres homes que els destrossen amb una violència devastadora que fins i tot fa mal llegir-la. Aconsegueixen sobreviure però amb moltes seqüeles que cadascú tracta de forma diferent fent que, una altra vegada, se separin de forma irremeiable fent que la resta del llibre ens apropi cada vegada més a la **desesperança**, allà on no hi ha res al que agafar-se rematada amb la brutal escena final del llibre.

El llibre del desassossec de Fernando Pessoa

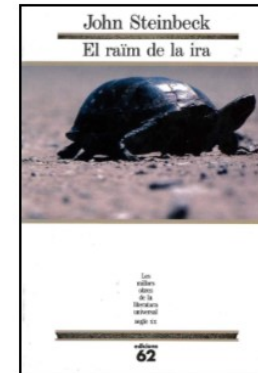
És l'obra en prosa més important del poeta portuguès, escrita sota l'heterònim de Bernardo Soares. Escrita al llarg de més de vint anys, amb interrupcions, abandonaments i replantejaments, Pessoa va signar la seva primera entrega el 1913 en una revista i va con-tinuar treballant en ella fins a la seva mort. És una barreja de tex-tos on tenen cabuda aforismes i divagacions sobre qüestions quo-tidianes i filosòfiques generals. Una obra inacabada i inacabable, infinita, profundament inquietant, però també reveladora. L'autor es

mou sempre entre la reflexió profunda i el fatalisme, entre la paranoia i la clarividència, entre el dolor i el desencant. Soares no té ni amants, ni amics, solament un parell de coneguts que li permeten publicar. Les seves núvies no existeixen, com els seus amics, a qui visita oníricament mentre viatja amb la seva imaginació. Soares té una incapacitat de viure, amb una teoria interessant que ens diu que viu cap al seu interior, ja que les seves sensacions són la seva realitat, molt més pures i reals que la de l'home vulgar, sentiments del qual, per ser reals, són obligatòriament menys intensos que els seus imaginaris.

Pocs escrits superen l'esquinçament i l'escepticisme que el d'aquest passejant abstret, aquest contemplador convuls d'un microcosmos decadent i bell com Lisboa en el que els personatges, convictes d'un buit radical, afirmats en la seva anònima dignitat, conscients de la seva desmesurada intranscendència, habiten un món en descomposició, angoixant, crepuscular, aconrat en el buit i en la **desesperança**.

El raïm de la ira de John Steinbeck

La novel·la amb la que Steinbeck va guanyar el Pulitzer és una denúncia de les condicions de les víctimes de la Gran Depressió i de la sequera que va assolir els Estats Units en la dècada de 1930 i dels que s'enriquien amb la misèria aliena, els banquers i els usurers.

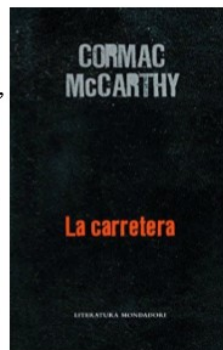
La història de la família Joad és la història de milers d'éssers humans que han estat maltractats pel destí, que han patit gana, que han sentit de prop les carencies més fonamentals. Són uns pobres diables que s'aferren a ells mateixos quant tot allò en el que creuen se'n va en orris i ells no tenen més remei que marxar sense res fins a la terra promesa: Califòrnia. Però l'aterratge a aquesta terra promesa és en realitat una història de dolor, desencant i **desesperança**: estan disposats a suportar tota mena de sacrificis per poder establir-s'hi i recomençar una nova vida, però les ofertes laborals en les col·lites dels fruiters de la costa oest escassegen i les disponibles són a canvi de salaris agrícoles miserables i de contractes de curta durada.

Alhora, també és un retrat de les misèries humanes en condicions extremes, amb les desconfiances, els tripijocs i les baralles com a reacció i com a defensa davant la por i la inseguretat.

La carretera de Cormac McCarthy

En un futur on tot és espantós i la terra ha quedat reduïda al no res després d'un holocaust, un pare ha de fer un viatge amb el seu fill i lluitar per sobreviure. McCarthy narra una història on regna la **desesperança** en un món gèlid, gris, cobert de cendres on els pocs supervivents vaguen sense un lloc on anar en busca de les últimes restes d'aliments. Sentiment representat en el suïcidi de la mare, una mare absent, només evocada, la seva presència resulta brevíssima, però cor-prenedora. En diversos fragments de l'obra, el seu simple record serveix per canalitzar tota l'emoció del pare i del fill. En aquest món futur, no tothom és capaç de sobreviure sense esperança i trobar sentit a seguir patint.

Les trobades inesperades amb les hordes de caníbals en les que s'han convertit les persones, els incidents que fan perillar la vida dels protagonistes, o les troballes fortuïtes d'objectes d'una civilització extinta conformen l'acció de la novel·la. La imminència de la mort és l'eix de la història i la carretera, solitària i inevitable, el testimoni impassible del viatge al no res que fan pare i fill.

La clau de Sarah de Tatiana de Rosnay

Aquesta obra transcorre a París el 1942, durant l'ocupació nazi, en la que molts jueus van ser detinguts. Sarah vol salvar el seu germà petit i el tanca en un armari pensant que tornarà en unes hores. La veritat és que serà portada a un camp de concentració. En la novel·la, Rosnay vol mostrar que no només van ser els alemanys els que es van unir a Hitler, sinó que França també va abaixar els braços davant la invasió alemanya i va acatar al peu de la lletra les disposicions xenofòbiques nazis que van propiciar la Segona Guerra Mundial. En una proba més que hi ha ferides que mai cicatritzen, l'auto-ra narra un episodi negre de la història moderna francesa en la

que el govern i l'aparell de seguretat nacional es van posar al servei de l'invasor i van dur a terme el 1942 una inhumana batuda per tota la ciutat i sobretot per aquells barris on residien els jueus i exiliats que van ser brutalment tancats a camps de concentració.

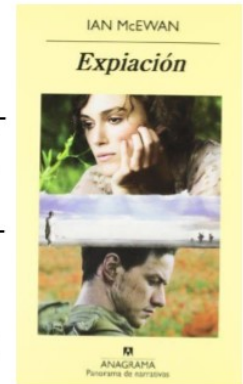
La petita Sarah s'ha de fer adulta enmig d'aquet horror, amb tota la melancolia i **desesperança** que això implica, servint com a paràbola de la pèrdua de la innocència d'una Europa que ha de contemplar l'horror del que només són capaços els éssers humans.

Expiació de Ian McEwan

Potser és l'obra mestra de McEwan: un llibre que conté un altre llibre i dins d'ell hi ha moltes històries totes elles perfectament encaixades, sense fissures, com l'engranatge d'un rellotge. L'acció transcorre l'any 1935 en una mansió situada a la campanya anglesa. McEwan, amb la seva prosa exquisida i la naturalitat dels seus diàlegs, construeix una novel·la que comença amb un equivoc, sobre el que sembla ser i no és i que, interpretat erròniament, es transforma i canvia la vida dels personatges per sempre. El ritme és trepidant, in crescendo, i culmina en un desenllaç on es revela la realitat i tot adquireix sentit.

Conté una duríssima narració sobre la guerra, des del camp de batalla i des d'un hospital londinenc on van a parar els ferits i que descriu l'únic que queda després de la batalla, la **desesperança**; una història d'amor impossible, una reflexió sobre el sistema de classes britànic, una lliçó sobre la literatura contemporània, una indagació sobre el que suposa la mentida; i, de teló de fons, sempre, el sentiment de culpa i com redimir-la.

La pel·lícula basada en la novel·la, dirigida per Joe Wright, es considera una de les millors adaptacions cinematogràfiques d'una obra literària.

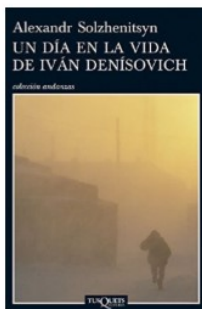

Un dia en la vida de Iván Denísovich de Alexandr Solzhenitsyn

Aquesta novel·la narra com és la vida en un camp de treball d'Alaska a través de la vida d'Iván Denísovich, que viu en ell des de fa anys. Els homes allà tancats són obligats a aixecar-se a les sis de la matinada, formar, prendre un petit esmorzar i marxar al camp de treball que els hagi estat assignat aquell dia.

Treballen a vint-i-set graus sota zero, gairebé sense cap ajut mecànic, per a construir una central elèctrica i com més feina facin, més gran serà el tros de pa que tindran per sopar.

La vida en el gulag és una lluita contínua, no només contra la mirada sempre atenta dels guardians, sinó contra l'astúcia dels altres presos que li volen prendre el poc que té i sobretot contra

la **desesperança** de saber que no hi ha sortida, que res no canviarà i que el dia següent serà exactament igual que l'anterior.

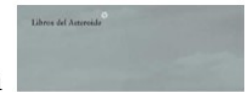
Solzhenitsyn va viure alguns anys en un camp de treball i aquí narra la seva experiència, una veritat que és encara més descarnada gràcies a un estil

auster i sec, sense ornaments ni artificis, que t'obliga a enfrontar-te nu i vulnerable a l'infern.

L'any de la fam de Aki Ollikainen

Novel·la devastadora que transcorre durant un dels episodis més tràgics de la història de Finlàndia: la fam de 1867 que va colpejar el país després d'un estiu de pluges tant abundants que van poder la major part de la collita. Els pagesos del nord, desesperats, van deixar les seves llars tractant d'evitar una mort segura. Els

camins es van emplenar de captaires que anaven de porta en porta buscant alguna cosa que menjar. Maria, al quedar-se vídua, comença un infernal camí cap a Sant Petersburg, tractant d'oferir els seus fills quelcom millor que la inanició i el fred. En contraposició, l'obra mostra un fons de **desesperança** que s'endureix en els capítols que es desenvolupen entre els que viuen a la ciutat i prenen les decisions polítiques ja que queda patent que fins i tot durant una crisi de fam que provoca tanta misèria hi ha qui no vol sentir-se commogut ni afectat provocant que el lector senti la por al futur, no pel fred i l'escassetat, sinó per la falta de calor humana i recolzament mutu.

Les cendres d'Àngela de Frank McCourt

Basada en la vida de l'autor mateix, Frank McCourt, *Les cendres d'Àngela* ens trasllada al novaiorquès barri de Brooklyn en què l'escriptor va passar la seva infància a principis dels anys 30. Fill de Malachy i Àngela McCourt, Frank era el major de cinc germans: Malachy Jr., els bessons Oliver i Eugene i la petita Margaret, qui després de morir al cap de pocs dies de vida va obligar

a la família a tornar al seu natal Irlanda. Allà, els dos bessons també moren i neixen Michael i Alphie.

La premissa de l'obra es converteix en la millor introducció a l'hora de submergir al lector en una Irlanda grisa. Més concretament a una ciutat de Limerick que durant els anys 30 i 40 estava sumida en la pobresa i la **desesperança**. La plu-

ja que tot ho tornava més depriment i unes aspiracions molt difícils de complir, especialment quan el teu pare es gasta tots els diners de la seva primera feina en pintes i la teva mare és repudiada pels capellans que sortegen els seus sobres entre els veïns.

L'obra roman en la ment del lector perquè McCourt aconsegueix que el lector pateixi amb

el nen Frank quan busca el seu pare en els pubs per a què no es begui el sou i veient la seva mare, desesperada per treure endavant la família en un entorn que li nega totes les possibilitats.

L'autor ens arrenca de la nostra comoditat i allibera quelcom excepcional: l'empatia amb el patiment dels altres.

